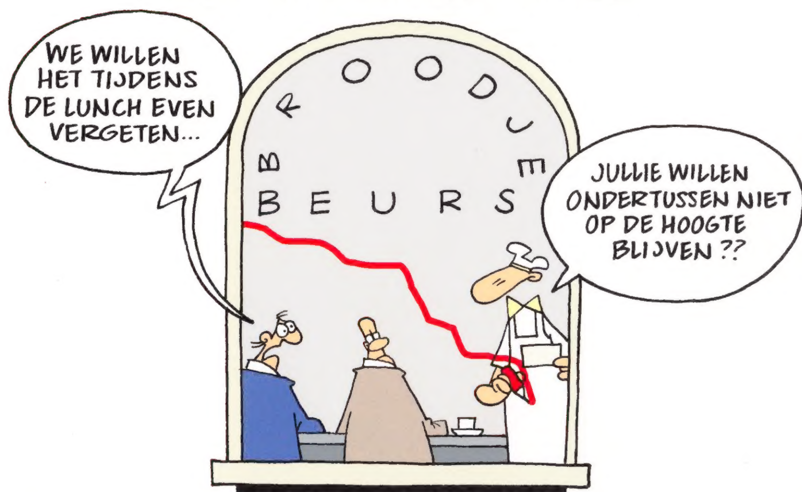
Gerrit de Jager

BROODJE CRISIS

DE RECESSIE GESTRIPT

Business Contact

Tweede druk, oktober 2009

colofon

Uitgeverij Business Contact, Amsterdam

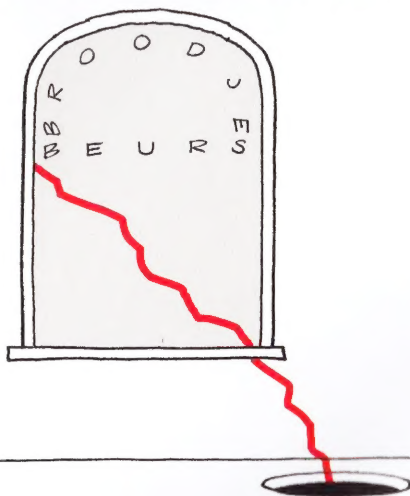
De strips in dit boek zijn eerder gepubliceerd in
Het Financieele Dagblad. Een aantal losse illustraties
verscheen eerder in Algemeen Dagblad.

Ontwerp: Jos Peters
ISBN: 979 90 470 0235 2
D/2009/0108/033
NUR: 781, 371

www.businesscontact.nl
www.fd.nl

Gerrit de Jager

BROODJE CRISIS

DE RECESSIE GESTRIPT

Uitgeverij Business Contact / Het Financieele Dagblad

Aldus een handelaar

Geen plaats waar meer met elkaar werd gesmoesd dan de Amsterdamse effectenbeurs. In de nisjes rond de handelsvloer, bij de beurskapper, op het Damrak onderweg naar de handelsplaats, of in het café of de broodjeszaak om de hoek. Eeuwenlang bespraken handelaren daar met elkaar de toestand van de economie en die van de effectenmarkten in het bijzonder.

Af en toe meldde de verslaggever van de courant zich om er een stukje van te maken. Zelf belde ik midden jaren negentig vaak met André en Martin. Die stonden dan even stil bij de Duitse bondjes, keken naar de Flippen en de olies op het koersenbord, of mompelden iets in de trant van 'Bezit van de zaak is het einde van het vermaak', technisch herstel of winstnemingen. Daar kon de verslaggever het mee doen en tikte er een stukje van, met als vaste bronvermelding '*aldus een handelaar*'.

Dat was midden jaren negentig. Achteraf gezien een rustige en overzichtelijke tijd. Met koersen die amper van plaats kwamen: een half puntje erbij, een kwart puntje eraf. Niet snel daarna vertrok de beurskapper als eerste, in zijn kielzog gevolgd door de handelaren die de afgelopen periode vanachter hun anonieme computerschermen op anonieme plaatsen elders in de stad de koersen hadden zien dalen tot onpeilbare diepten.

Tijd voor een broodje is er nauwelijks meer. Maar wel voor 'Broodje Beurs', de dagelijkse strip die Gerrit de Jager maakt voor *Het Financieele Dagblad*. Dat doet hij sinds de vernieuwing van de krant in september 2007, ofwel krap een paar maanden na het uitbreken van de kredietcrisis en een jaar voor het omvallen van de Amerikaanse zakenbank Lehman Brothers.

Zo blijft voor de volger van het economische nieuws – en uiteraard ook voor de liefhebber van de goede strip – de broodjeszaak onmisbaar, net als de nisjes, het café, de kapper en de wandeling op het Damrak in de vele jaren dat op de effectenbeurs nog fysiek werd gehandeld. Die tijd is voorbij, maar in 'Broodje Beurs' komen ze nog allemaal langs: de chauffeur van de bestuursvoorzitter (welke?), de juffrouw van het makelaarskantoor met haar hondjes Fannie en Freddie, de voormalige minister die nu de genationaliseerde bank moet redden en natuurlijk de twee anonieme handelaren – ze lijken wat mij betreft verdacht veel op André en Martin – smoezend over de toestand van de economie en die van de effectenbeurs in het bijzonder.

Job Woudt
Adjunct-hoofdredacteur *Het Financieele Dagblad*

TOEN HET NOG GOED GING

1 sep 2007

WE HEBBEN EEN STERKE DALING VAN FAILLISSE-MENTEN
EN MINDER LEEGSTAND VAN KANTOREN
HET GAAT KORTOM UITSTEKEND
NEDERLAND IS HELEMAAL KLAAR VOOR DE RECESSIE
134
DOORZON. NL

5 sep 2007 Minister Bos is nog met heel andere dingen bezig

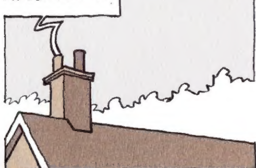
7 sep 2007 TNT loost nog gewoon personeel om meer winst te maken

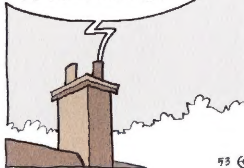

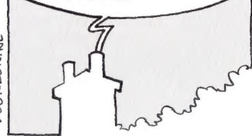

3 nov 2007 Grootverdieners gul – ook met interviews

KOOPKRACHT STIJGT

17 nov 2007 België al maanden zonder regering

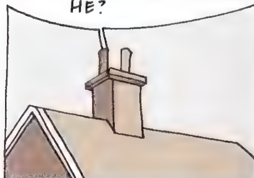
24 nov 2007 Olieprijs rijst de pan uit

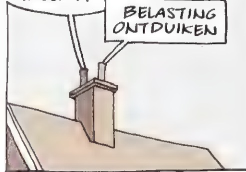

1 dec 2007 Top is gezanik topinkomens zat

24 dec 2007 Grote vastgoedfraude Zuidas

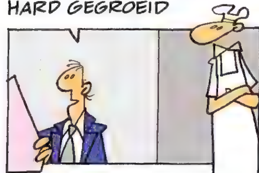
0 maart 2008 Basisscholen bulken van het geld

8 maart 2008

DE ECONOMIE IS IN ZEVEN JAAR TIJD NIET MEER ZO HARD GEGROEID

KRIJGEN WE NU NA ZEVEN MAGERE JAREN, ZEVEN VETTE JAREN ?
NOU, ECHT MAGER WAS HET NOOIT ONDER ZALM...
DOORZON.NL

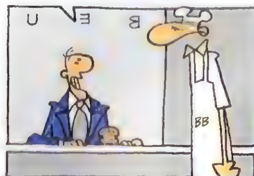

MAAR HIJ HIELD WEL VAN EEN BEETJE ECONOMISCH SONJABAKKEREN...

DE EERSTE SIGNALEN

1 juli 2007

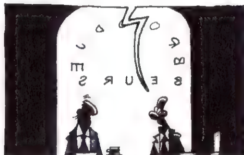

4 sep 2007 Hypotheekmarkt VS vergiftigd

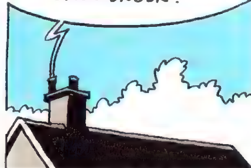

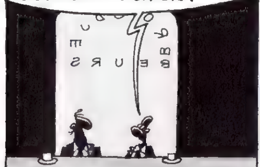
8 sep 2007 DNB voorspelt al crash. ABN Amro speelbal

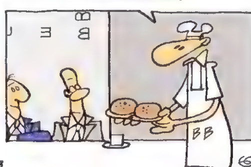

12 sep 2007 Beurs onderuit, ABN Amro verliest waarde

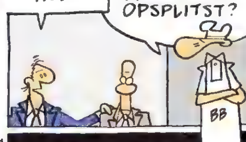

HOE STAAT
HET MET DE
BEZUINIGINGEN
BIJ JULLIE?
DIE 7000 ONTSLAG-
BRIEVEN LATEN ZE
DOOR DE CONCUR-
RENTIE BEZORGEN
IS GOED-
KOPER

19 sep 2007 Kopers willen ABN Amro opsplitsen

29 sep 2007 Steeds meer winstwaarschuwingen

27 nov 2007 Fraude stagneert vastgoed

6 dec 2007 Consumentenvertrouwen nog rotsvast

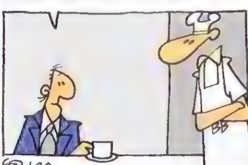

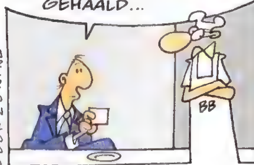

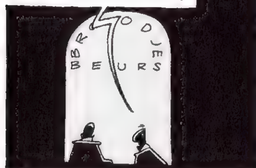
31 dec 2007 Vastgoedwereld trilt op grondvesten

2 jun 2008 Kredietcrisis breidt zich uit

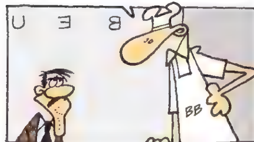

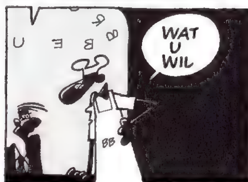

2008 DE CRISIS DAAGT

3 jan 2008

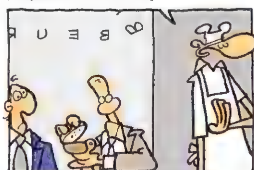

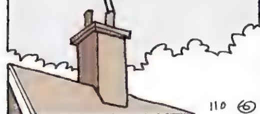
7 jan 2008 Hypotheekmarkt VS totaal verziekt

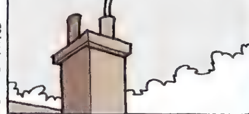

12 jan 2008 Kredietcrisis grijpt om zich heen

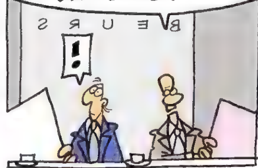

17 jan 2008 Kredietcrisis zorgt voor upgrading in gevangenis

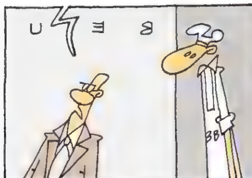

ABNAMRO
VERLIEST KLANTEN

24 jan 2008 Ontkenners hebben nog de overhand

29 jan 2008 Massale ontslagen in bankwezen VS

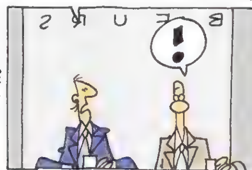

1 feb 2008 Renteverlagingen VS hebben geen effect meer

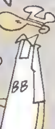

3 feb 2008 Paniek beheerst beurzen

7 feb 2008 Ook KPN snijdt in banen

9 feb 2008 Economen houden rekening met recessie

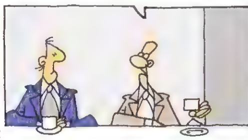
CRISIS? WHAT CRISIS?

12 feb 2008 Wie luistert er nog naar Greenspan?

VOLGENS GREENSPAN IS DIT DE ERGSTE CRISIS SINDS WOII

DAT IS HET GEVAAR ALS JE EEN AUTORITEIT BENT: EERST SIDDEREN ZE NOG VOOR JE UITSPRAKEN...

DOORZON.NL

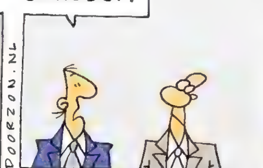
...MAAR VOOR JE HET WEET WORDT JE DE JOHAN CRUIJFF VAN DE FINANCIEËLE WERELD

13 feb 2008

‘Sluiting Polaroid geen verband met crisis’

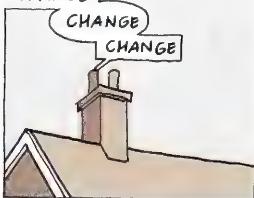

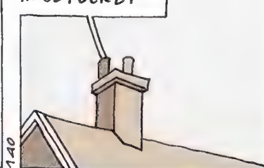

10 feb 2008

Obama serieuze bedreiging voor Hillary Clinton

20 feb 2008

Het ‘r’-woord duikt steeds vaker op

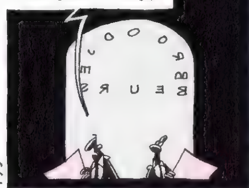

SPECTACULAIRE
TOENAME
ZELFSTANDIGEN
ALWEER
EENTJE
GEEN
BAAN

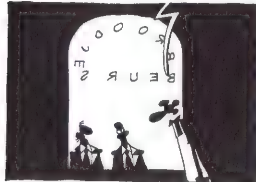
5 maart 2008 In het Witte huis valt het R-woord

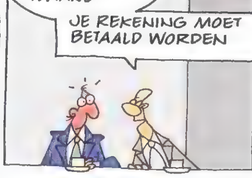

20 maart 2008

7 april 2008 Wellink somber over financiële situatie

15 april 2008 Makelaars zien de bui al hangen

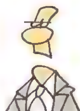

21 april 2008 Makelaars hebben plannetje

24 april 2008

ZOMER 2008
DE OPMAAT

20 april 2008

20 april 2008 Van den Ende distantieert zich van vastgoedpartner

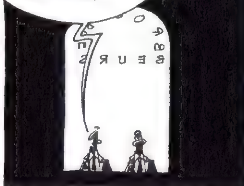

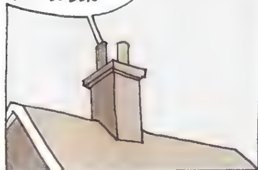
10 mei 2008

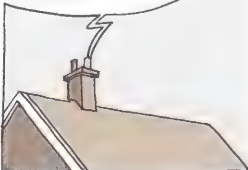

17 mei 2008 Dollar begint aan vrije val

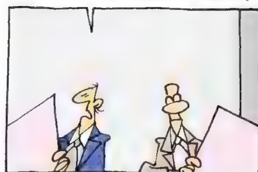

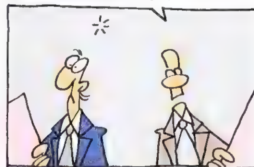
CALVÉ DELFT DICHT NA
BIJNA 125 JAAR

21 mei 2008 Voorarrest vastgoedverdachten verlengd

28 mei 2008 Wellink: bonussen bankiers oorzaak crisis

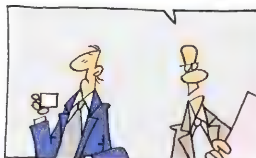
29 mei 2008 Aegon-topman slaat terug

30 mei 2008 Top bedrijfsleven is kritiek beu

20 juni 2008 Harry Mens in beeld bij vastgoedfraude

1 juli 2008

DURF JIJ OP VAKANTIE TE GAAN?
IK WEL

EN ALS DE GROTE KLAP STRAKS VALT?
IK HEB NOG NOOIT 'N VAKANTIE AFGEZEGD VANWEGE WERK
264

WAAR GAAN JULLIE HEEN?
NEW YORK. IK HEB 'N HOTEL OP WALL STREET

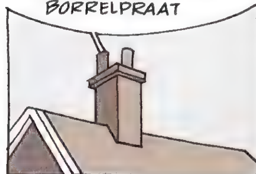
2 juli 2008

3 juli 2008

14 juli 2008

21 juli 2008

24 juli 2008

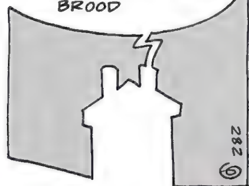

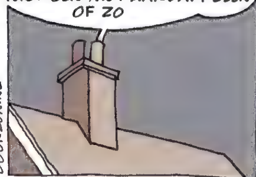
VERMOGEND NEDERLAND
MASSAAL DE GRENS OVER

25 juli 2008

30 juli 2008

8 aug 2008 Olieprijs naar recordhoogte

9 aug 2008

10 aug 2008

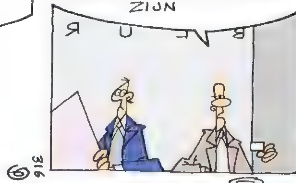

11 sep 2008 Het laatste goede nieuws

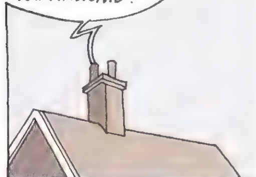

DE CRISIS IS ECHT

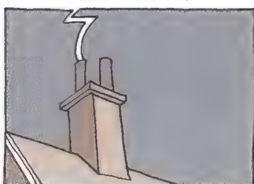
15 sep 2008 Lehman Bros valt om

20 sep 2008 Lehman sleurt financiële sector mee in val

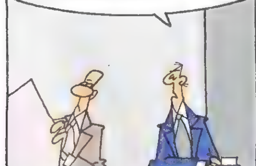
22 sep 2008 Bankiers Lehman ruimen bureaus uit

25 sep 2008 Zakenbanken veranderen in paniek van koers

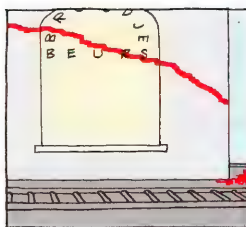

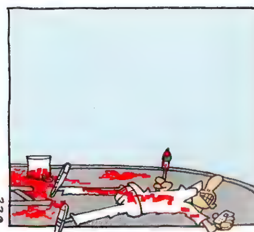

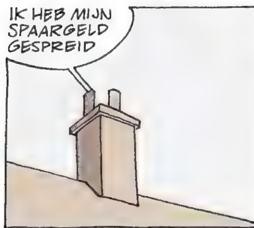
26 sep 2008

HIJ BELDE TIJDENS HET SCHILDEREN, HOE Z'N AANDELEN ERVOOR STONDEN

BEURS

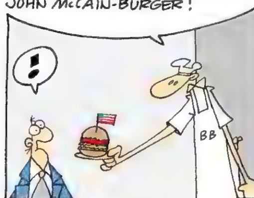
27 sep 2008 Omvallen zakenbanken reëel gevaar

29 sep 2008 McCain roept op tot stoppen presidentscampagne

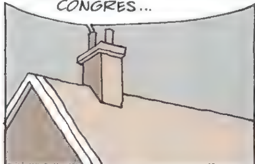
29 sep 2008 Nederland koopt Fortis Nederland

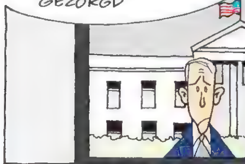

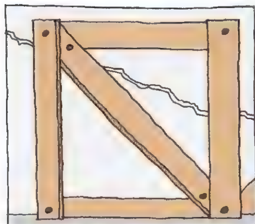
29 sep 2008 Black Monday. Bush roept op steunplan aan te nemen

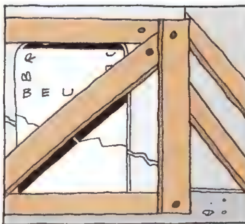

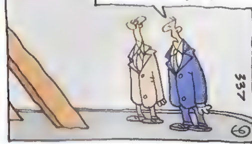

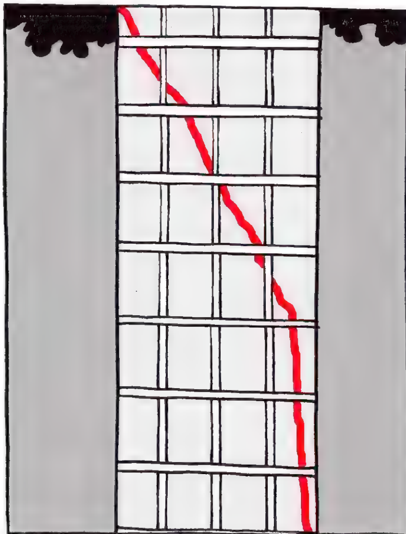
29 sep 2008 Black Monday: in Amsterdam storten eeuwenoude huizen in door aanleg Noord-Zuidlijn

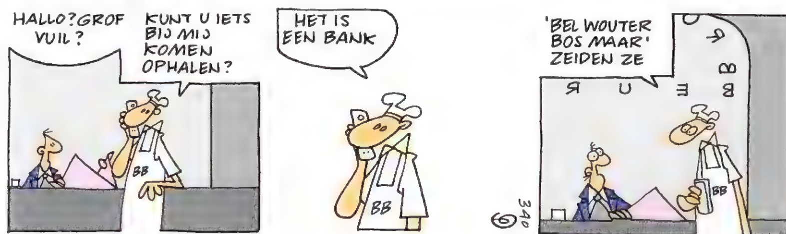
WAAROM ER WOLKENKRAB-
BERS IN NEW YORK STAAN

7 okt 2008 Bonuscultuur zorgde voor luchtbel in koersen

9 okt 2008 Wouter Bos plotseling bankier tegen wil en dank

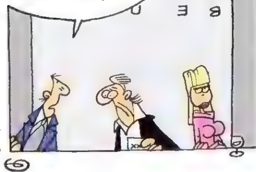

13 okt 2008

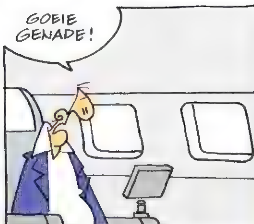
Lijstje do's en don'ts bij crisis in FD

14 okt 2008

15 okt 2008

2e Kamer in debat met Bos over overnames

16 okt 2008 Regering VS redt grootste hypotheekbanken Freddie Mac en Fannie Mae

17 okt 2008

18 okt 2008

Publiek weer op de hand van saaie politici

23 okt 2008 Astrologieprogramma's van de buis

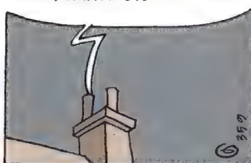

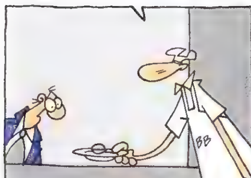
1 nov 2008 Greenspan heeft spijt

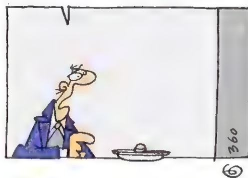

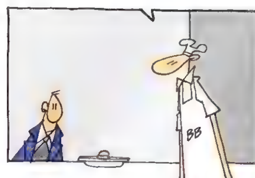

3 nov 2008 Nederlandse economie krimpt

10 nov 2008 Markt verziekt met onbegrijpelijke financiële producten

13 nov 2008 Lodewijk de Waal commissaris bij ING

14 nov 2008

15 nov 2008

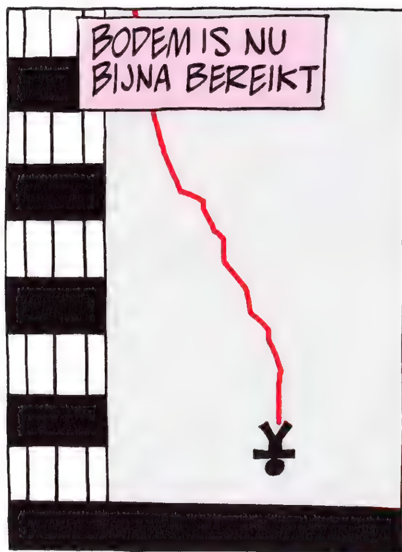
16 nov 2008 Obama gekozen tot president

17 nov 2008 Sentiment zeer somber

18 nov 2008

18 nov 2008 Optreden Paulson boezemt weinig vertrouwen in

HET VALT MIJ NU PAS OP: JIJ LIJKT SPREKEND OP HENRY PAULSON !

DIE STAMELENDE MINISTER VAN FINANCIËN ONDER BUSH?

JE WORDT BEDANKT, ZEG

JAN, DOE MIJ 'N BROODJE LEVER

©373 WWW.DOORZON.NL

OF NEE, TOCH MAAR 'N BROODJE HALFOM

OF WACHT, EEN BROODJE TARTAAR OF...

NEE, ECHT, SPREKEND!

19 nov 2008 Zware klappen in makelaardij

DE TERUGKEER VAN HET VERTROUWEN ZAL BEGINNEN BIJ ONS, IN HET ONROEREND GOED

?

WWW.DOORZON.NL

WIJ BLIJVEN ALTIJD POSITIEF

ZOALS EEN WIJK VOL KASHBA'S EN MAROKKANEN BIJ ONS EEN 'LEVENDIGE VOLKSBUURT' HEET...

©374

...ZO OMSCHRIJVEN WIJ DE INSTORTENDE HUIZENMARKT ALS 'TOENAME BETAALBAARHEID VAN KOOPWONINGEN'

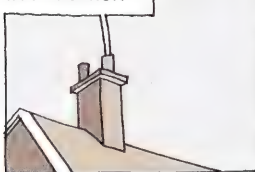
21 nov 2008 Leaseplan vraagt staatssteun

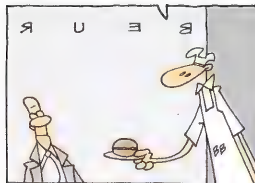
22 nov 2008 Voorzitter werkgevers verdedigt bonussen

24 nov 2008

DOORWERKEN TOT 67

26 nov 2008

27 nov 2008 Zalm gaat ABN Amro leiding geven

29 nov 2008 Beleggers vluchten massaal in cash

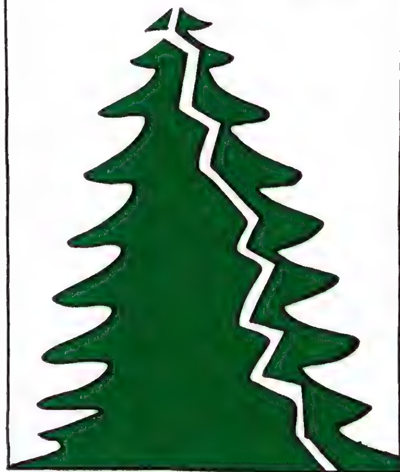
1 dec 2008 Verontwaardiging over beloning Zalm

2 dec 2008 IceSave-tegoeden later terug

3 dec 2008

3 dec 2008 Harde klappen bij makelaars

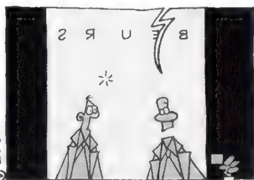

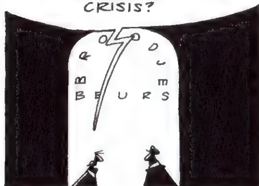
4 dec 2008 Pleidooi voor gecontroleerde wietteelt

7 dec 2008

8 dec 2008

9 dec 2008

Volk ziet Bos als de man met daadkracht

BOS ZIET ONDANKS DE RECESSIE DE KOOPKRACHT STERK STIJGEN

VINJUT GEK?
DIE HEEFT NET TWEE BANKEN GEKOCHT

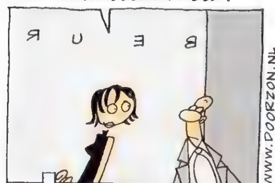
10 dec 2008 De term 'financieel product' besmet

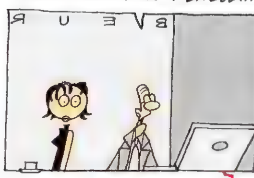

11 dec 2008

12 dec 2008

Zalm gaat € 750.000 verdienen bij ABN Amro

13 dec 2008

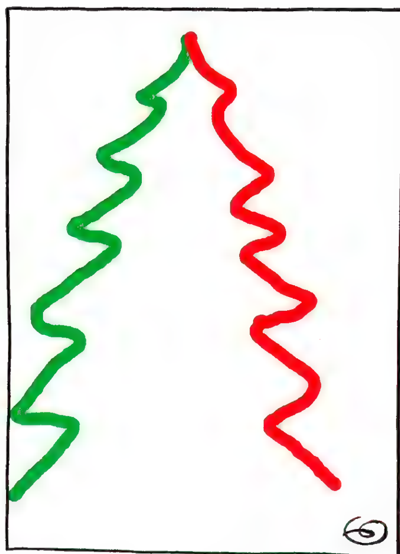
Werkgevers worden langzaam wakker

15 dec 2008

Benzineslurpers zijn ondergang Amerikaanse autofabrikanten

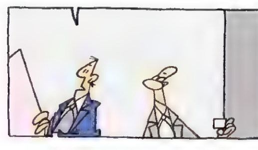
16 dec 2008 PvdA spint garen bij crisis

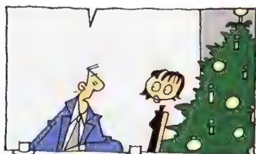
17 dec 2008 Gesternte voor vastgoedfraudeurs niet gunstig

19 dec 2008

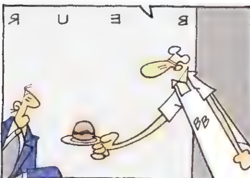

20 dec 2008

Regering België valt vanwege Fortis

21 dec 2008

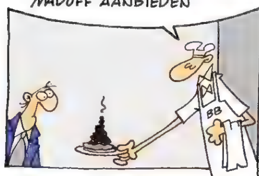
Toch nog een eindsprintje beurzen

22 dec 2008 Megafraudeur Madoff trekt spoor van vernielingen

23 dec 2008

24 dec 2008

27 dec 2008

31 dec 2008

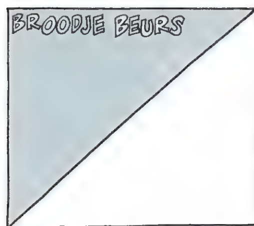

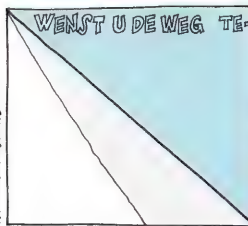

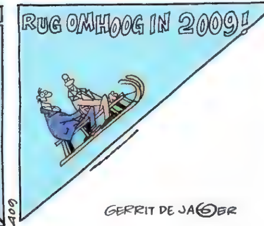

HET CRISISJAAR 2009

1 jan 2009

2 jan 2009

3 jan 2009

4 jan 2009

9 jan 2009 Hybride programma's versneld

13 jan 2009 Nederland massaal het ijs op

20 jan 2009

EERSTE WERKDAG: DOOR-
NEMEN ERFENIS BUSH

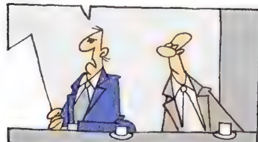
21 jan 2009

22 jan 2009 Bankiers zeggen sorry

23 jan 2009

24 jan 2009

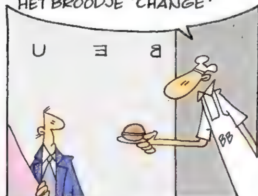

27 jan 2009

Eerste week Obama zit erop

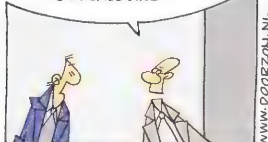

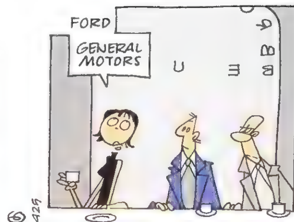
INMIDDELS OP WALL STREET

20 Jan 2009 Auto-industrie VS balanceert op randje afgrond

20 Jan 2009

30 jan 2009 Wouter Bos koopt slechte leningen banken op

31 jan 2009 Twijfel over actie minister Bos

1 feb 2009 ING-topman Tilman gooit handdoek in de ring

WALL STREET HEEFT LAK AAN REDDINGS-PLAN OBAMA
YES, WE CAN

2 feb 2009 Van der Hoeven ontspringt de dans in hoger beroep Ahold

4 feb 2009 2009 Reddingsplan Obama kan rekenen op steun senaat en congres

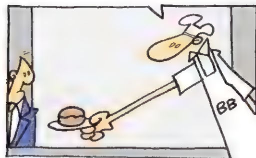
12 feb 2009 Reddingsplannen Obama maken weinig indruk

16 feb 2009 CPB-cijfers lekken uit

17 feb 2009 Voorspellingen CPB nog erger dan verwacht

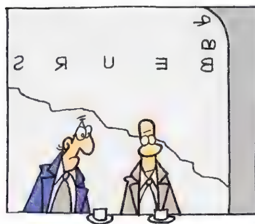

DE NEDERLANDER IS MINDER VAAK SLACHTOFFER VAN CRIMINALITEIT
BANKIEREN IS NOG NIET IN DE CIJFERS VER-WERKT, ZIE IK

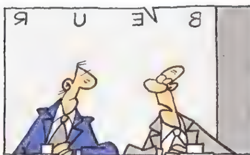
17 feb 2009 **CPB komt met dramatische cijfers**

24 feb 2009 **Pensioenen bevroren**

27 feb 2009

3 maart 2009

7 maart 2009

14 maart 2009

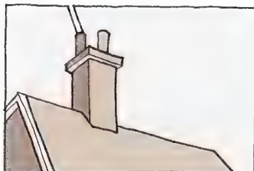
18 maart 2009 Lodewijk de Waal is al echte commissaris

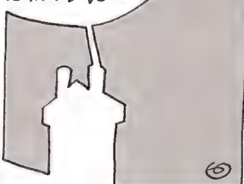

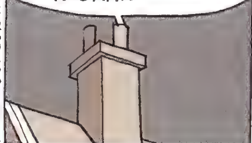

21 maart 2009 Eindeloos overleg kabinet crisismaatregelen

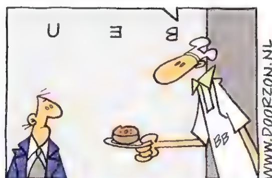
22 maart 2009

28 maart 2009 Kabinet presenteert plan en akkoord met bonden en werkgevers

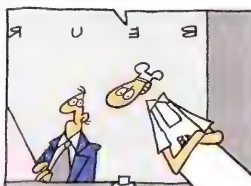

31 maart 2009 Gerrit Zalm vaart met bonussen eigen koers bij ABN Amro

2 april 2009 — Autobranche in grote nood

8 april 2009 — Commissie Maas komt met rapport 'toekomst banken'

10 april 2009 — Bankierscommissie Maas wast handen in onschuld

2008...
JONGENS! DIE BEURS! IK MOET WAT DOEN!
GEEN PANIEK
RUSTIG BLIJVEN
2009
JONGENS! GEEF ME EEN ADVIES OVER DIE BEURS!
WIE GE-SCHOREN WORDT ...
MOET STIL-ZITTEN
DOORZON.NL
...
JONGENS ...
GEEN PANIEK
RUSTIG AF-WACHTEN

Al vanaf het prille begin van de kredietcrisis brengt Gerrit de Jager wat licht in de duisternis met zijn strip *Broodje Beurs*, die dagelijks verschijnt in *Het Financieele Dagblad*. De crisis is nog niet voorbij, en ook in 2009 weet De Jager met groot inzicht en een flinke dosis ironie de op- en neergaande lijnen van de crisis weer te geven in zijn tekeningen. De beste strips zijn nu in full colour gebundeld en aangevuld met speciaal voor dit boek gemaakte tekeningen, zodat ook u zich met leedvermaak of zelfspot kunt verliezen in de Grote Recessie.

Gerrit de Jager (1954) is aan de Rietveld Academie opgeleid tot audio-visueel vormgever. De storyboards die hij daar leerde maken ontaardden in strips – en die bepaalden zijn verdere loopbaan. Net van school werd hij dankzij het succes van de strip *De Familie Doorzon* de drukbezette striptekenaar die hij tegenwoordig nog steeds is, met lopende series in *Nieuwe Revu*, *Margriet*, *Algemeen Dagblad* en *Het Financieele Dagblad*.

Broodje crisis geeft een hilarisch beeld van de afgelopen periode. De Jager houdt de samenleving en vooral het zakenleven op pijnlijk grappige wijze een spiegel voor.
– *Metro*

Business Contact

fd.
hetfinancieeledagblad

www.businesscontact.nl